
PRIKAZ: PRIRUČNIK PREVENTIVNE ZAŠTITE UMJETNINA NA PAPIRU

IM 40 (3-4) 2009.
PRIKAZI
REVIEW

LADA DRAŽIN-TRBULJAK □ Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb

---

Priručnik preventivne zaštite na papiru, dvoje stručnjaka - konzervatorice restauratorice papira Andreje Dragojević i konzervatora savjetnika Želimira Laszla - dobrodošla je knjižica koja će biti korisna svakom muzealcu, umjetniku, studentu povijesti umjetnosti ili likovne akademije, galeristi i kolekcionaru.

Ovim priručnikom autori su nam prenijeli svoje iskustvo koje su stjecali i stežu u praksi kao i njihova sustavna istraživanja suvremenih tendencija inozemne prakse preventivne zaštite umjetnina na papiru za koja su smatrali da se čitateljima mogu pokazati korisnim znanjima i rješenjima u trenucima nedoumica ili problema s kojima se najčešće susreću u svakodnevnom radu. U njoj će oni kojima papir i umjetnina na papiru nisu uža specijalnost naći niz korisnih podataka o povijesti, vrstama i formatima papira, a oni, pak, koji svakodnevno u svojim poslovima rade s papirom, imat će je uz sebe kao trajni podsjetnik za ono što već znaju ili bi trebali znati o zaštiti i čuvanju papira.

Autori su se odlučili za primjenu specifičnog modela prezentacije zasnovanog na odabiru karakterističnih tema. Priručnik čini nekoliko tematskih cjelina strukturiranih u 19 manjih poglavlja: *Uvod, Vrste umjetnina na papiru, Mikroklima, Zračenje (svjetlo), Oštećenja na umjetninama na papiru, Štete koje prouzrokuju biološki organizmi, Kiselost papira, Rukovanje (manipulacija) umjetninama na papiru, Obilježavanje umjetnina na papiru, Čuvaonica, Opremanje umjetnina na papiru, Slaganje umjetnina za trajno čuvanje, Izlaganje umjetnina na papiru, Pakiranje, Što smijete raditi sa zbirkom umjetnina na papiru?, Kada treba pozvati resaturatora, Nesreće, Materijali koji se često koriste u preventivnoj zaštiti umjetnina na papiru i Oznake.*

Osim uvodnog dijela u kojemu nas autori upoznaju s papirom iznoseći sažete podatke vezane uz povijest, sastav, proizvodnju, vrste i formate papira i vrste umjetnina na papiru u ostalim poglavljima možemo prepoznati nekoliko većih cjelina vezanih uz različito prouzrokovana oštećenja i manipulaciju umjetninama na papiru u različitim situacijama (od svakodnevnog rada u stručnoj obradi zbirke, izložbama ili transportu).

Tekst priručnika ima 137 stranica i popraćen je pregledom skraćenica, rječnikom upotrijebljenih izraza i popisom literature.

Priručnik je pisan jasnim i jednostavnim jezikom i tekstem s nizom detalja korisnih i obavezujućih za svakog muzealca koji se bavi umjetninama na papiru. U knjizi su jasno naznačene ključne točke svakog odgovornog profesionalnog postupanja s delikatnom papirnatom građom te postupanje u onim ozbiljnim situacijama kada je ta građa zbog nekog, po nju, opasnog razloga ugrožena.

Polazeći od činjenice da ovome priručniku nisu prethodila do sada sustavno i cjelovito provedena istraživanja u našoj muzeološkoj praksi, možemo konstatirati da je ispunio veliku prazninu u našoj stručnoj literaturi i da će svojom informativnošću ali i jednostavnošću i pristupačnošću prezentirane materije pronaći put do velikog broja čitatelja.

Ovaj sistematični i pregledni priručnik zasigurno će pridonijeti uspostavljanju višeg standarda preventivne zaštite umjetnina na papiru i potaknuti ozbiljniji interdisciplinarni pristup pri rješavanju svih problema koji se javljaju u radu s ovom vrstom građe.

Laszlo, Želimir;
Dragojević, Andreja
Priručnik preventivne zaštite
umjetnina na papiru
Zagreb, Crescat, Zagreb, Muzejski
dokumentacijski centar, Zagreb,
Hrvatski restauratorski zavod, 2010.
126 str.: ilustr. u boji; 21 cm
Pojmovnik.- Bibliografija.
isbn / issn 978-953-56063-0-7

REVIEW: MANUAL OF PREVENTIVE PROTECTION OF ARTWORKS ON PAPER

In the reference work *Manual of Preventive Protection of Artworks on Paper*, the authors, conservator-restorer for works on paper Andreja Dragojević and conservator adviser Želimir Laszlo, have conveyed to us their experience, gained in practice and in systematic research into contemporary trends in the foreign practice of preventive protection of artworks on paper, which they consider useful might be useful knowledge and approaches to readers in moments of doubt or of problems that are most often met with in everyday work. The authors decided on the application of a specific model of presentation founded on a choice of characteristic topics. The manual consists of several thematic units, structured into 19 smaller chapters: *Introduction, Kinds of artwork on paper, Microclimate, Illumination, Damage to artworks on paper, Harm done by biological organisms, Acidity of paper, Handling (manipulation of) artworks on paper, Marking artworks on paper, Storage area, Mounting artworks on paper, Arranging artworks for permanent keeping, Packing, What may one do with a collection of artworks on paper?, When restorers have to be called in, Accidents, Materials that are often used in the preventive protection of artworks on paper and Labels.*